

POSTANOWIENIE

Dnia 9 sierpnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriło (przewodniczący)

SSN Zbigniew Myszka

SSN Maciej Pacuda (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku A. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o ustalenie podlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 9 sierpnia 2018 r.,

zażalenia wnioskodawczyni na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 11 kwietnia 2018 r., sygn. akt III AUa [...],

**1) odrzuca zażalenie w zakresie dotyczącym punktu 1.
zaskarżonego postanowienia,**

2) oddala zażalenie w pozostałej części.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] postanowieniem z dnia 11 kwietnia 2018 r. ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 22,94 zł oraz odrzucił skargę kasacyjną wniesioną przez odwołującą się A. S. od wyroku tego Sądu z dnia 21 grudnia 2017 r.

W uzasadnieniu wymienionego wyżej postanowienia Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było podleganie przez odwołującą się dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresie od dnia 1 listopada 2014 r. do dnia 3 listopada 2014 r. W związku z wniesieniem przez

odwołującą się skargi kasacyjnej, jej pełnomocnik został wezwany do wskazania kwoty składek uiszczonych na ubezpieczenie chorobowe za sporny okres. Realizując to wezwanie, pełnomocnik odwołującej się podał, że uiściła ona składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe w kwocie 22,94 zł.

Sąd drugiej instancji powołał w związku z tym regulację art. 398² § 1 k.p.c. oraz stwierdził, że po wpływie skargi kasacyjnej do sądu drugiej instancji, sąd ten bada, czy skarga jest w konkretnym przypadku dopuszczalna, to jest czy została wniesiona przez uprawniony podmiot i w stosunku do orzeczenia, które może być zaskarżone tym środkiem zaskarżenia, czy został zachowany termin do jej wniesienia i czy spełnia ona wymagania formalne określone w art. 398⁴ § 1 k.p.c., a w razie stwierdzenia braku któregośkolwiek z tych warunków, odrzuca skargę na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Równocześnie Sąd Apelacyjny uznał, że podana przez odwołującą się wartość przedmiotu zaskarżenia obliczona jako wysokość zasiłku macierzyńskiego, który otrzymałaby, gdyby została objęta ubezpieczeniem chorobowym w spornym okresie, nie była prawidłowa. Odwołując się do poglądu wyrażonego przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 8 marca 2017 r., II UZ 80/17, Sąd drugiej instancji stwierdził bowiem, że w sprawie o podleganie dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu (będącej sprawą o prawa majątkowe) wartość przedmiotu zaskarżenia winna być ustalana jako suma składek za sporny okres, nie więcej niż za rok. Z pisma Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 4 kwietnia 2018 r. oraz z wydruku deklaracji rozliczeniowej odwołującej się za listopad 2014 r. wynikało natomiast, że składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe od zadeklarowanej przez odwołującą się podstawy za cały miesiąc wyniosły 229,44 zł, a za trzy sporne dni – 22,94 zł.

Mając to na uwadze, Sąd Apelacyjny, działając na podstawie art. 25 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia w niniejszej sprawie na kwotę 22,94 zł. Uznając z kolei, że ustalona w ten sposób wartość przedmiotu zaskarżenia wyniosła mniej niż określona w art. 398² § 1 k.p.c. kwota dziesięciu tysięcy złotych, Sąd ten stanął na stanowisku, że skarga kasacyjna odwołującej się jest niedopuszczalna i podlega odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z art. 398² § 1 k.p.c.

Odwołująca się A.S. wniosła do Sądu Najwyższego zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 11 kwietnia 2018 r., zaskarżając to postanowienie w całości i zarzucając mu naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z art. 398² § 1 oraz w związku z art. 25 § 1 k.p.c., przez odrzucenie skargi kasacyjnej ze względu na jej rzekomą niedopuszczalność, to jest naruszenie przepisów prawa będące konsekwencją błędnego ustalenia przez Sąd drugiej instancji wartości przedmiotu zaskarżenia jako „wysokości składki należnej z tytułu dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego za trzy dni w kwocie 22,94 zł, a więc poniżej 10.000 zł”.

Powołując się na tak sformułowany zarzut, żaląca się wniosła o uchylenie w całości zaskarżonego postanowienia na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 394 § 3 k.p.c. i w związku z art. 398² § 1 k.p.c. oraz o zasądzenie od strony przeciwnej na rzecz żalącej się kosztów niniejszego postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że zgodnie z art. 394¹ k.p.c., zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje na postanowienie Sądu drugiej instancji odrzucające skargę kasacyjną oraz skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (§ 1), w razie uchylenia przez sąd drugiej instancji wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania (§ 1¹), a nadto w sprawach, w których przysługuje skarga kasacyjna, zażalenie przysługuje także na postanowienie sądu drugiej instancji kończące postępowanie w sprawie, z wyjątkiem postanowień, o których mowa w art. 398¹ k.p.c., a także postanowień wydanych w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji (§ 2).

Odnosząc te regulacje do zaskarżonego w niniejszym postępowaniu postanowienia Sądu Apelacyjnego, wypada zauważyć, że w części odnoszącej się do ustalenia innej wartości przedmiotu zaskarżenia niż oznaczona przez żalącą się nie ono jest postanowieniem, na które - w myśl art. 394¹ k.p.c. - przysługuje zażalenie do Sądu Najwyższego, ponieważ nie jest ani postanowieniem

odrzucającym skargę kasacyjną, ani postanowieniem kończącym postępowanie w sprawie. Postanowieniami kończącymi postępowanie w sprawie są bowiem postanowienia zamykające drogę do wydania orzeczenia sądu danej instancji rozstrzygającego istotę sprawy, a ponadto postanowienia, które kończą sprawę jako pewną całość poddaną pod osąd, a więc dotyczące całości sprawy i będące ostatnimi orzeczeniami wydanymi w postępowaniu (por. uzasadnienie uchwały sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2000 r., III ZP 1/00, OSNC 2001 nr 1, poz. 1). Przeciwnieństwem postanowień kończących postępowanie w sprawie są „postanowienia kończące w postępowaniu jedynie zagadnienia incydentalne, uboczne” (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 1996 r., III CKN 12/96, OSNC 1997 nr 4, poz. 41 oraz uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 1998 r., III CZP 44/98, OSNC 1999 nr 5, poz. 87). Postanowienie sądu drugiej instancji ustalające wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną jest takim właśnie postanowieniem, dotyczącym kwestii incydentalnej i dlatego nie podlega ono zaskarżeniu zażaleniem (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 8 października 2010 r., II PZ 31/10, LEX nr 687029; z dnia 23 marca 2012 r., II UZ 1/12, LEX nr 1168880). Postanowienie to - jako niezaskarżalne w drodze zażalenia wniesionego na podstawie art. 394¹ k.p.c. - należy do kategorii postanowień, o których mowa w art. 380 k.p.c. Przepis ten znajduje - na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. - zastosowanie w postępowaniu przed Sądem Najwyższym, wywołanym wniesieniem zażalenia na postanowienie sądu drugiej instancji. Oznacza to, że na wniosek strony (zgłoszony w zażaleniu), postanowienie sądu drugiej instancji, którego przedmiotem jest ustalenie wartości przedmiotu zaskarżenia, może być skutecznie kwestionowane w zażaleniu na postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej, jeżeli miało wpływ na rozstrzygnięcie zawarte w tym postanowieniu. Inaczej rzecz ujmując, badanie na podstawie art. 380 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. i art. 394¹ § 3 k.p.c. w wyniku tzw. uprzedniej kontroli prawidłowości orzeczenia, które nie podlega zaskarżeniu w drodze zażalenia jest dopuszczalne, jednak warunkiem takiej kontroli niezaskarżalnego postanowienia, które miało wpływ na wynik sprawy, jest zamieszczenie stosownego wniosku w środku odwoławczym skierowanym przeciwko postanowieniu podlegającemu zaskarżeniu zażaleniem.

Gdy w sprawie występuje profesjonalny pełnomocnik wniosek taki powinien zaś być jednoznacznie sformułowany, gdyż nie ma podstaw do przypisywania pismom przez niego wnoszonym treści wprost w nich niewyrażonych (por. między innymi postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 17 lipca 2008 r., II CZ 54/08, LEX nr 447663; z dnia 28 października 2009 r., II PZ 17/09, LEX nr 559946; z dnia 29 października 2014 r., II UZ 38/14, LEX nr 1551427).

Zdaniem Sądu Najwyższego, konstrukcja sporządzonego przez pełnomocnika będącego radcą prawnym zażalenia jednoznacznie wskazuje, że tym środkiem zaskarżenia zostało objęte postanowienie Sądu drugiej instancji w całości (takie sformułowanie jest wprost użyte w zażaleniu), a więc nie tylko w zakresie odrzucającym skargę kasacyjną, ale także w części odnoszącej się do ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia stanowiącego o ich dopuszczalności. Żaląca się nie zawarła natomiast w zażaleniu odnoszącym się do postanowienia odrzucającego skargę kasacyjną ani stosownego wniosku, o którym stanowi art. 380 k.p.c., ani nawet nie powołała się na ten przepis. Sformułowany w zażaleniu zarzut naruszenia art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z art. 398² § 1 oraz w związku z art. 25 § 1 k.p.c. oraz poczynione tam rozważania dotyczące sposobu ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną w sprawie o podleganie dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu, odwołujące się między innymi do argumentacji zawartej w uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 2016 r., III UZP 2/16, nie mogą być natomiast same w sobie uznane za taki wniosek i wywołać skutku określonego w art. 380 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego: z dnia 19 stycznia 2017 r., I UZ 55/16, LEX nr 2216194 i powołane tam orzecznictwo).

Z powyższych względów zażalenie na postanowienie ustalające wartość przedmiotu zaskarżenia podlega - jako niedopuszczalne - odrzuceniu na podstawie art. 394¹ § 2 i 3 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. i art. 373 k.p.c., czego konsekwencją musi być uznanie, że żaląca się nie zakwestionowała skutecznie wartości przedmiotu zaskarżenia ustalonej przez Sąd drugiej instancji.

To powoduje zaś konieczność oddalenia rozpatrywanego zażalenia w pozostałej części z mocy art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. Jeśli bowiem ustalona przez Sąd drugiej instancji w niniejszej sprawie wartość

przedmiotu zaskarżenia nie sięga dziesięciu tysięcy złotych, to skarga kasacyjna żalącej się jest niedopuszczalna, gdyż nie spełnia warunku określonego w art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c. Okoliczność ta uzasadnia z kolei odrzucenie skargi kasacyjnej, co Sąd drugiej instancji prawidłowo uczynił z powołaniem się na art. 398⁶ § 2 k.p.c.